

IOAN PETROVICI

Simțiri rostite

- discursuri și însemnări -

IOAN PETROVICI

Simțiri rostite

- discursuri și însemnări -

Tipărită cu binecuvântarea

Înaltpreasfințitului

TEOFAN

Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

DOXOLOGIA

Iași, 2016

Cuprins

Discurs funebru rostit la înmormântarea lui Barbu Delavrancea, în Biserica Banu din Iași, [în] ziua de 1 mai 1918 (epoca <i>Tratatului din București</i>)	7
Discurs funebru rostit la înmormântarea Aristizzei Romanescu în Biserica Banu din Iași, iunie 1918	10
Discurs rostit la Mănăstirea Dealu cu ocazia readucerii capului lui Mihai Viteazul, în ziua de 26 august 1920	13
Discurs rostit la centenarul lui I. C. Brătianu la Florica, în ziua de 21 mai 1921	16
Profesorul Petre Mihăileanu (publicat în <i>Neamul Românesc</i> din 30 ian[uarie] 1917)	20
Starețul de la Putna	24
Bunica	25
Vameșul-Cotulung	33
Asistând la o ceremonie... ..	41
Alipirea Basarabiei – Amintiri	43
Munților	55

**Discurs funebru rostit la înmormântarea lui
Barbu Delavrancea, în Biserica Banu din Iași,
[în] ziua de 1 mai 1918
(epoca *Tratatului din București*)**

Jalnică Adunare,

În numele teatrelor naționale, cărora talentul lui Barbu Delavrancea le-a dăruit seri de artă înălțătoare, vin să aduc o smerită și îndurerată închinare în fața corpului său neînsuflețit.

Încă un vârful de munte pe care îl pierdem, încă o culme care trece dincolo de hotarele noastre! Cu el nu s-a stins o lumină și a amuțit un glas; cu el s-a stins un cer întreg de aștri și o furtună de glasuri, un clocot de voci care îndeamnă, care mână, care răscolesc.

De mult nu se va fi simțit o tăcere așa de adâncă, cum este aceea care se coboară în jurul nostru, acum! Înzestrat cu talentul lucrurilor mari și cu patima lucrurilor frumoase, Barbu Delavrancea a străbătut mai toate ținuturile artei, amator merituos în toate, maestru neîntrecut în câteva. Cu greu se vor găsi nuvele superioare acelora ale lui Delavrancea și, mai cu seamă, greu se vor găsi discursuri care să nu pară plâpânde alături de cuvântările lui! Ce izvor de vorbe fermecate, ce peșteră de vijelii năvalnice era această gură, pecetluită astăzi pentru totdeauna! Cine a rezistat cuvântului lui Delavrancea, cine n-ar fi mers la porunca lui, cine mai cuteza să vorbească îndată după dânsul, să părăsească îndată portul tăcerii în uriașa agitare de talazuri pe care o lăsau după ele perorațiile elocvenției lui!?

Consacrându-se toată vremea nuvelei pe care a înălțat-o și tribunei pe care a sfințit-o, Delavrancea a abordat teatrul târziu. S-ar fi putut crede că genul acesta va rămânea complet în afară de rodnicia sa activitate literară. Și totuși – oricât de târziu – Delavrancea trebuia să urce scena și s-o umple cu plâsmuirile puterii lui creatoare. Meșterul vorbei artistice și impetuoase, a expresiunii care mișcă, a ripostei care nimerește, nu putea să nu se lase ispitit până la urmă de dialogul dramatic, unde toți vorbesc bine și toți răspund la timp, unde chiar acela, care se exprimă cu neîndemânare, trebuie să-și arate stângăcia tot cu artă și cu meșteșug. Istoria trecutului nostru i-a dat cadrele cele mai potrivite, pentru întrupările lui dramatice. S-a sculat Ștefan de la Putna și Rareș de la Probota, s-au revăzut aduși de dânsul, în mijlocul urmașilor, în mijlocul nostru, pentru a ne fi pildă de vorbă înălțătoare, de gând cuminte, de faptă strălucită! Delavrancea a proslăvit în dramele acestea cu o dragoste duiosă pământul Moldovei, unde nu și-a început zilele, unde nu și le-a tors, dar unde i-a fost dat să sfârșească, coborându-și acuma oasele sale alături de toți acei strămoși despre care zice în drama Apusul de Soare, că proptesc pământul Moldovei ca umerii unor uriași. Creator – către finele vieții sale – de eroi de tragedie, i-a fost dat lui însuși să sfârșească în țesătura celei mai grozave tragedii. Moare răpus și fără să fi putut ca eroii pe care îi alcătuisese după chipul și asemănarea sa, fără să-și fi putut striga suferința care-i mistuia făptura, în strălucita tiradă a unei zguduitoare încheieri. Fiindcă în tragedia care l-a răpus pe dânsul nu se vorbește, se spune numai din ochi și se picură numai dintre gene!

Dormi suflet amărât și nemângâiat! Odihnește-te în pământul acestei Moldove, ospitalieră a tuturor suferințelor. Culcă-te cu fața către răsărit, să vezi numai florile

care răsar din văi, nu și zăbranicul care se lasă peste munți!
Aducă-ți vânturile numai sunetul lanțurilor care cad, nu
și al cătușelor care se prind! Visează ceea ce n-ai putut
vedea și uită ceea ce ai văzut!... Fie-ți țărâna ușoară!

Discurs funebru rostit la înmormântarea Aristizzei Romanescu în Biserica Banu din Iași, iunie 1918

Întristată adunare,

Încă o rămășiță glorioasă se coboară în pământul țării acesteia, hrănit de atâtea trupuri doborâte: rămășițele Aristizzei Romanescu.

Ce plin de vrajă și de evocare este numele acesta, care a fost rostit, scris și tipărit de atâtea rânduri, și care se sapă astăzi pe o piatră de cimitir!

Cine nu-l cunoaște și cine nu leagă de dânsul o bogată trezire de aduceri aminte și o redeşeptare vie de emoții?! Îl cunoaște întreaga suflare românească, afară poate de vlăstarele de tot tinere, care îl vor fi auzit însă și dânsule în convorbirile celor mai mari.

Aristizza Romanescu nu a fost numai purtătoarea unui mare talent; mai era și principala reprezentantă a unei mari și admirabile epoci, în care drumul vocațiunii dramatice; era, totodată, o cale a sacrificiului, calea abnegației de la orice folos material. Nu întotdeauna ușile teatrului au fost așa de familiare ca astăzi publicului nostru iar cariera dramatică n-a fost de la început șoseaua largă și bine amenajată pe care poți înainta comod și găsi adăposturi odihnitoare, ci era cărarea îngustă pe care trebuia să te sui agățându-te, să te ridici, – cum ar spune poetul – „așezând genunchi și mâna când pe-un colț, când pe-un alt colț”. Ca toți artiștii generației sale și alături de ei, Aristizza Romanescu a cunoscut zile de lipsă și clipe de mari greutăți. Și nu e vorba de greutățile inerente